

ΜΟΝΟΝ Η ΕΜΠΙΣΤΕΙΑ, Η ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΚΑΙ Η ΙΔΙΟΤΕΛΕΙΑ ΜΑΣ ΔΥΝΑΝΤΑΙ ΝΑ ΑΠΕΙΛΗΣΟΥΝ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ

Φ.Σ.Θ.
23 Ιουλίου 1934

θερίαν να επιτίθενται ατιμωρητά κατά των μοχθόντων εις επανόρθωσιν όσων αύτοι σφαλερά διέπραξαν. Ίδωμεν λοιπόν πώς έχουσι τα πράγματα βασιζόμενοι επί κειμένων επίσημων εις τρόπον ώστε να μη εινε εύχερης ή άμφισβήτησις αύτών.

Κατά την Πρυτανικήν Έκθεσιν επί των πεπραγμένων του ακαδημεικού έτους 1931-1932 (σελις 13 και έπείκει να) το κράτος ώφειλε διά νόμου να άναγράψη εις τον προϋπολογισμόν αύτου έτησίως ποσόν τουλάχιστον πέντε εκατομμυρίων ως επιχορήγησιν του Πανεπιστημίου διά την πρώτην πενταετίαν. ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΥΤΗΝ ΠΡΥΤΑΝΙΚΗΝ ΕΚΘΕΣΙΝ ΤΟ ΠΟΣΟΝ ΤΟΥΤΟ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΡΗΤΗΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΠΙΤΑΓΗΝ ΟΥΔΕΠΟΤΕ ΑΝΕΓΡΑΦΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΝ. Και διά μέν την διαχείρισιν του έτους 1931-1932 συμπύκτουσαν κυρίως ειπέσαι προς το πρώτον ακαδημεικόν έτος άπαιτεί ή δικαιολογία, βάσιμος δε και έπείκει ήτις έ χαρακτηρίζετο από ταύτα ανυπόστατων οικονομικών έπιπέσει εις είδος εκκαθαρίσεως του κράτους του έτους 1931-1932, ότι τέλος άπαιτεί χρήσιν δοκιμαστών.

Αλλά τι να ειπή κανείς διαιτησίαν διαχείρισιν των Φιλελευθέρων, την πραγματοποιήσαντες εν γένει άποδέσπυτα περιουσιματα συμπροσμίονα εις άνω των δύομισιν δισεκατομμυρίων δραχμών και διαρκέσαν επί τέσσαρα όλόκληρα έτη. Τι είδους ένδιαφέρον ήτο αύτό όταν τα δύομισιν δισεκατομμύρια διεκλήθητο - καλώς ή κακώς άλλ ή ύπόθεσιν - και μόνον διά το Πανεπιστήμιον της Θεσσαλονίκης δέν κατωράδην να έξοικονομηθούν τα ψυχία τα όποια κατ' αυστηράν επαναλαμβάνω του νόμου επιταγήν ύπόχρεως ήτο ή Κυβέρνησις να άναγράψη έτησίως εις τον προϋπολογισμόν του κράτους; Αλλά ή στοργή των Φιλελευθέρων προς το Πανεπιστήμιον δέν περιωρίσθη εις μόνον τούτο. Κατά την ίδίαν πρυτανικήν έκθεσιν, κατόπιν επιμόνων της Κυβερνήσεως συστάσεων ύπεχρεώθη το Πανεπιστήμιον να διαδέσθι το μέγιστον μέρος της χρηματικής του περιουσίας προς άγοράν ύπερτετιμημένων μετοχών της Τραπεζής της Ελλάδος, ΕΚ ΤΗΣ ΥΠΟΤΙΜΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΠΟΛΛΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΖΗΜΙΟΥΤΑΙ ΝΥΝ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ. Θα έπιστευέ τις ότι ταύτα θα ήσαν άρετά! Αλλ' ή πρυτανική έκθεσις έχει συνέχειαν. την όποιαν θα ήμαρτάνωμεν ασφαλώς έν άπεκρύπτωμεν άπο την δημοσίαν γνώμην. Δι' επιτηδείων ενεργειών, άναγράφεται έν αύτῃ, των, προς προκοδότησιν του Λιμενικού Ταμείου Θεσσαλονίκης ένδιαφερομένων - άνάγνωθι Φιλελευθέρων παραγόντων - ύπερβιάσθη το ποσοστόν του εκ 3 0 0 0 τελωνιακού τέλους - το όποϊον σημειώτων

νέπιστημίου πόρον - προς όφελος του είρημένου ταμείου κατά 1 1/2 και πλέον. Έδέησε δε να καταβληθώσιν εις σύντομοι ενεργειαί των πανεπιστημιακών άρχών ίνα επιταυθῆ διά νεότερου νόμου, ή εις το άμέρισον επιστροφή των πανεπιστημιακών δικαιωμάτων. Τέλος, δι' άποφύγεως της Κυβερνήσεως, μέρος ούσιώδες των πανεπιστημιακών προσόδων έχορηγήθη ως είδος πρωτοχρονιάτικου μισθού εις τους δημοσίους ταμίαις διά την άκόλουθον κατακατήκτικην εις όγκον και πολύμοχθον εις προσπάθειαν έργασίαν των, ότι άπόγραφον γραμματίων μέν εισαγωγής διά τα παρά των τελωνίων καταβλητέα αύτοις διά λογαριασμόν του Πανεπιστημίου, έτερον δε γραμματίων έξαγωγής διά την άποστολήν των ούτω κατατεθέντων, εις την Τραπεζάν της Ελλάδος. Απρόβλεπτον ούτω εκ του πανεπιστημιακού ταμείου περί τας 5 0 0 . 0 0 0 δραχμαί, διά την εισπραξιν των όποϊων το Πανεπιστήμιον άγωνιόεις καταβάσει προσπάθειαις.

Ταύτα έγινόντο κατά την περίοδον των παλαιών άγελάδων. Κατά την περίοδον, κατά την όποιαν, κατά την άσκήν παροιμίαν, έδεναν τα σκυλιά ήθε τα λουκάνικα. Καί οι ταύτα διαπράξαντες έγείρονται ήδη κατήγοροι ήμών επί οικονομική έκκαταλείψει του Πανεπιστημίου. Ήμών, οι όποιοι κληρονόμοι χρωκοπίας, εδρόντες τα ταμεία κενά και ύποχρεωθέντες, ίνα στηρίξωμεν τον εκ βάθρων κλονισθέντα, κρατικόν προϋπολογισμόν, να περικόπτωμεν τας δαπάνας, όχι όταν ήσαν περιτταί άλλ' όταν ήσαν και άναγκαίαι σύζη έμως επείγουσαι, έσπεύσαμεν μόλις επληροφορήθημεν την κρίσιμον του Πανεπιστημίου θέσιν, να διατάξωμεν την άναγραφην εις τον προϋπολογισμόν της επιχορηγήσεως των πέντε εκατομμυρίων δραχμών, και πέραν τούτου να θέσωμεν εις την διάθεσιν του Πανεπιστημίου ύπερ 600.000 δραχμάς, όσαι έξηγήθησαν παρ' ήμών, ίνα δυνηθῆ τούτο και άντεπεξέλθῃ εις την εκπλήρωσιν των ύποχρεώσεών του προς τους άπόρους φοιτητάς ήτοι να οργανώσῃ τα συστήματα αυτών, να παράσχη αύτοις δωρεάν τ' άναγκαίοντα βιβλία, να τους άπαλλάξῃ της καταβολής διδάκτρων και γενικώς να τους ένισχύσῃ κατά το δυνατόν.

Ο βορειοελλαδικός λαός εινε ήδη εις θέσιν να κρίνη.

Ήμεϊς δ' άποφύγωμεν πάντα χαρακτηρισμόν διότι και ό βαρύτερος άκόμη δέν θα έξήρκει ίνα πρεπόντως χαρακτηρίσῃ των κατήγορων ήμών την πράξιν.

Υπολείπεται ήδη να έξετάσωμεν τας θεωρητικάς των παρατηρήσεις. Τούτα δε θέλωμεν πράξει εις το δεύτερον ήμών άρθρον.

ΜΟΝΟΝ Η ΕΜΠΡΑΞΙΑ, Η ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΚΑΙ Η ΙΔΙΟΤΕΛΕΙΑ ΜΑΣ ΔΥΝΑΝΤΑΙ ΝΑ ΑΠΕΙΛΗΣΟΥΝ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

ΔΥΟ ΑΡΘΡΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΣ κ. ΜΙΧΑΗΛ Κ. ΚΥΡΚΟΥ

24 Ιουλίου 1934
 9950 0/1

Ἐξήτασα χθὲς τὰς ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως ἡμῶν ἐπιτελευτήσας μνημονεύσεις ἐπὶ οἰκονομικῇ ἐγκαταλείψει τοῦ Πανεπιστημίου. Καὶ ἀπέδξα ἐπὶ τῆς βάσει ἀνομιφιοβητέων στοιχείων, πόσον σαφῆ καὶ ἔωλοι ὑπέστησαν.

Ἰσομεν ἤδη ποίαν ἀξίαν ἔχουν αἱ διατιμηθεῖσαι θεωρητικαὶ δῆθεν παρατηρήσεις περὶ τῆς ἀριστερίας τοῦ Πανεπιστημίου συμπληρώσεως. Ὁ δικαιοσύνης τὰς κρίσεις ἀρθρογράφου, τοῦ πρὸς τὰς γνώμας του ἀντιτιθεμένου, καθ' ἡμᾶς ὀρθότατα, καθηγητὰ τοῦ Πανεπιστημίου ἐξαπατηθῆσαν ὡς ἀποτελοῦντας κινδύνον ἐκ τῶν ἐνδόν. Ἐνῶ κινδύνον διὰ τὸ Πανεπιστήμιον πραγματικῶν ἀποτελοῦν αἱ ἐξεργηθεῖσαι γνώμαι καὶ οἱ ταῦτας εἰς τὸν ἀρθρογράφον ὑποβαλλόντες. Ὁ τρόπος μάλιστα καθ' ὃν αὐτὰ διετυπώθησαν ὑπενθυμίζει τοὺς πληθυνθέντας, κατὰ τὴν τελευταίον καιρὸν, κενωδοξοῦς οἵτινες ἀπέχρισαν ἐπὶ τοῦ χάριτος γραμμάς τινὰς χωρῶσόντες παρατάσσοντες εἰς πολλὰ πλακίδια τοῦ κειμένου σελίδας, ὑπὸ τὸν ἰσολογισμὸν τῆς βιβλιογραφίας, τοῦδε τίτλου ἑξογλώσσων ἀπαιτητικῶν τῶν ὁποίων μεθ' ὅσων καὶ ἐν ἀποδείξει ὁ ἀναγνώστης ταλαιπωρεῖται ἀποκρίθη δὲν ἀνεύρη ἵνα ἐκπληροῦται τὰς κεχηναίας καὶ βαθεῖαις ἀπαιτήσεσιν αὐτοῦ περὶ τὸ θέμα ἐπιτεθειμένων γνώσιν. Τοιοῦτοι δ' ἀλλοῦς ἄντικυβερνητικῶν ἀρθρογράφων τὰς περὶ ὀργανώσεως τοῦ Πανεπιστημίου σκέψεις αὐτοῦ. Ἀλλὰ τί ἐπιτελεῖται αὐτῶν; Νὰ ἰδρῶν ἄποσταλιεῖται ἐπὶ ἑξογλωσσῶν ἐπιστημῶν σχολῆν κατὰ τὸ γερμανικὸν καὶ τὸ γαλλικὸν ὑπόδειγμα. Ἐρωτᾶται δὲ τί οἴοιαν σχέσιν οὐναται νὰ ἔχη ἡ Ἑλλάς πρὸς τὴν Γαλλίαν, τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, ὡστε ὅ,τι ἐκδηλοῦνται ἐκεῖ νὰ εἶνε ἀπαραίτητον καὶ παρ' ἡμῶν καὶ μάλιστα ἀναγκαῖον διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἰδιοῦ μας Πανεπιστημίου;

Τὴν ἡσχέσις τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ ἀποψέως πληθυσμοῦ, ἀπὸ ἀποψέως ἀναπτυξέως τῆς ἀγροτικῆς τῆς οἰκονομικῆς, ἀπὸ ἀποψέως ἀκόμη πνευματικῆς ἐπιπέδου τοῦ ἀγροτικοῦ τῆς πληθυσμοῦ πρὸς τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Γερμανίαν, ὡστε νὰ ἐνδεικνύονται νὰ μεταφερθοῦν τὰ ἐκεῖ ἰσχύοντα καὶ ἐντέθηα ἢ δὲ μὴ, ἐν σπουδῇ μάλιστα, ἀπομιμήσις αὐτῶν νὰ ἀποτελῇ κίνδυνον καθ' ὃν ἔδωον νὰ τεθῶσιν ἐν ἐπιφυλακῇ ἅπαναι αἱ κοινωνικαὶ ἡμῶν δυνάμεις! β'. Ὑποτιθεμένου ὅτι ἀποφασίζεται ἡ ἵδρῶσις τῆς αὐτοτελοῦς ἀγρονομικῆς σχολῆς ἤτοι μετὰ τοῦ ἐπιαναγκαιότερου! κτηνιατρικοῦ τμήματος θὰ ἀποτελέσῃαι τὴν πηγὴν πᾶσις διὰ τὸ Πανεπιστήμιον καὶ τὴν Μακεδονίαν εὐδαμονίας καὶ τὸ δραστηρικῶν φάσμακον τῆς ἀσπασίας του ἀπὸ τῶν καταργηθέντων αὐτῶν δεινῶν, ἐρωτᾶται πάλιν: ποῦ εἶνε οἱ ἐπιστήμῶνες οἵτινες καὶ λόγῳ σπ. υἱῶν καὶ λόγῳ ἐρευνῶν καὶ λόγῳ μελετῶν νὰ κληθεῖθαι νὰ ἀνέλθουν εἰς τὴν πανεπιστημιακὴν ἔδραν; Ποῦ εἶναι κεκρυμμένος ὁ πνευματικὸς αὐτῶν θησαυρὸς τῶν ἀνδρῶν οἵτινες ἰσότημαι πρὸς ἡδὴ ἐν ἐνεργείᾳ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου μας, ὧν οἱ πλείστοι περῖσσιον τιμὴν ὄχι μόνον εἰς αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πόλιν μας καὶ τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα ὁλοκληρῶν; Ποῦ εἶνε καὶ δὲν τοὺς ὑπομιασθῆμεν κἄν μέχρι τῆς στιγμῆς; Ποῦ εἶναι αἱ ἐρευνῆαι τῶν, ποῦ εἶναι αἱ μελέται τῶν; Πανεργῶν ὅτι τίποτος ἐπὶ αὐτὰ δὲν ὑπάσχει πλὴν τῆς ἀνησχίας εἰς ἣν ἐπέβαλεν ἄγαθος τινὸς ἰσως κυρίου,

ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει μόνον ἀγαθοῦς, τὸ τελευταῖον ἐνὸς ἐκ τῆς συντροφιάς αὐτῶν τροπαίων, τὸ ὁποῖον ἔδωον ἐν συνεχίετῳ θὰ κατέληγον εἰς πλήρη τοῦ Πανεπιστημίου ἡμῶν ἡδύκην ἀποσπένδῃαι.

Ἄλλ' ἀνεπαρκῶς καὶ τοῦτον ἀκόμη ἐρωτᾶται: ὁ Διαιτὴς ἢ Βόρειος Ἑλλάς δὲν θὰ ἐμερίσθαι διὰ τὴν ἡδύκην ἐπίσχεσιν καὶ τὴν ἐξέφρῶσιν τῆς Νομικῆς τῆς Σχολῆς καὶ τῆς Φιλοσοφικῆς τῆς Σχολῆς, εἰς ἃς φοιτοῦν τὸ πλείστον τῶν Μακεδόνων καὶ Θεσακῶν φοιτητῶν καὶ εἰς τὰς οἰσίας καλλιεργούνται αἱ ἀληθινὰ ἐπιστήμῃαι; Διαιτὴς ἀκόμη δὲν θὰ ἐπεδίωκε τὴν συμπλήρωσιν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς, διὰ τῆς ἵδρῶσεως Ἰατρικῆς Σχολῆς—ἐδάφους ἐπιστημονικοῦ γνωορίου ἐπὶ τὸν τόπον μας—ὅπου νὰ προσφερθοῦν οἱ ἐξ ἴσου πολυπληθεῖς φοιτητῆαι μας καὶ ἡ ὁποία μὲ τὰς κλινικὰς τῆς, τὰς Παιδιατρικῆς τῆς, ἑγκυριασέας καὶ τὴν ἐργαστήρια τῆς θὰ προσφέρων ἀνεκτικῆτον εἰς ὁλοκληρῶν τὴν πάροχον κοινονίαν ἀναρῶσιν καὶ ἀντ' αὐτῶν θὰ προὔθηαι τὴν ἵδρῶσιν σχολῶν ἀνατήρων, ἀρροισιμένων νὰ φτωχίσουν καὶ νὰ μένουν εἰς τὸ περιθώριον καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ἐπέως;

Ἀλλὰ θὰ μᾶς εἰποῦν: Δὲν φοβείσασθε τὸν ἐπιστημονικὸν πληθωρισμὸν; Πλὴν μυστικῶς ἐγράφη καὶ ἐτονίσθη ὅτι ταῦτον δὲν δημιουργεῖ οὔτε ἐκπαίδευσις ἢ λειτουργία καὶ δευτέρου καὶ τρίτου ἴσους Πανεπιστημίου. Εἶνε οὐδὲν ἀνεύρηται μόνον τοῦ κρατούντος κατὰ τὴν συστήσεως καὶ ἰδίᾳ τοῦ τοῦρου καθ' ὃν λειτουργεῖ τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν. Εἶνε τῶσον ἀπλοῦν τὸ πρῶγμα ὡστε κοινοποιεῖται νὰ ἀποτελῇ πᾶσα αὐτοῦ βαθυτέρα διερεῦνησις. Καὶ ἡδὴ ἐπὶ τὸ συμπέρασμα: Μέσα εἰς τὴν χαλάρωσιν τῶν πολιτικῶν συζητήσεων, τὴν συνήθη λόγῳ τῆς ἐποχῆς ἢν διατρέχοντες, ὁ ἐκ Θεσσαλονικῆς πολιτευτῆς ἐχειρίετο ἓνα θέμα, ἵνα εὐσχήμως διοχετεύσῃ τὸ ἀφθόνως φαινεταί παρ' αὐτῷ συγκεκριμένῳ δηλητήριον κατὰ τῆς κυβερνήσεως σημερον καταστάσεως. Ἐξέλεξαι τὸ Πανεπιστήμιον. Ἐάν διὰ τῶν ἀτόγων κατ' αὐτοῦ ἐπιπέδων συνεικονίζετο τοῦτο ἐκ βάρθρον πρὸς ἀνυπολόγηστον τῆς Βουρείου Ἑλλάδος ζημίαν, διαιτὴ θὰ ἀνησχῶσιν οἱ ἀντίπαλοι τῆς Κυβερνήσεως ἐπ' ὅσον οὐδὲ λιθῶριον δὲν ἔχουν ἐπιθέσει εἰς τὸ ἀνεγειρόμενον μὲ τῶσον ἐπιμόχθον προσπάθειαν οἰκοδόμημα; Εἰς αὐτοὺς εἶνε ἀρετὴ ἱκανοποιήσις ἢ κομματικῆ τῶν πάντων ἐκμετάλλευσις καὶ συγχρόνως ἢ προσώθησις τῶν ἐν τοῖς προδιαιρητικῶν συνωθημένων κενωδοξῶν. Ἀλλὰ κατὰ τῶν τόσων αὐτῶν ὀφθαίκα νὰ ἐξεργηθῇ ἢ ὄνησις τῆς κοινωνίας μερῆς καὶ νὰ ἀντιπῆρ ὁλοκληρῶν τὴν ἀντιδρῶσιν αὐτῆς. Τὸ Πανεπιστήμιον πρέπει νὰ ἀφῆρῃ ἔξω του κυκλοῦ τῶν ζητημάτων τῶν δημιουργουμένων τὰς πολιτικὰς μετὰδ ἡμῶν ἀντιθέσεις. Καὶ ἀκόμη, νὰ ἀφῆρθαι οἱ ἄσμοι ἐπὶ στήμονες; ἐλευθεροῖ εἰς τὴν φιλότιμον προσπάθειαν τὴν ὁποίαν καταβάλλου νὰ στερεώσων ἐπὶ ἀραγῶν θεμελίαν τὸ ἔργον τοῦ ὁποίου καθηρῶσαντο. Ἐάν τὸ Πανεπιστήμιον κινδυνεύσῃ δὲν θὰ κινδυνεύσῃ ἐξ ἄλλου λόγου εἰμὴ μόνον ἐκ τῆς ἰδικῆς μας ἰδιοτελείας. Ἀπὸ τὸν κίνδυνον αὐτῶν ἄς τὸ ἀπυλλάξῃ ἀγρυπνοῦσα ἢ περφοτισμένη μερῆς τῆς βορειοελλαδικῆς δημοσίας γνώμης.

ΜΙΧ. Κ. ΚΥΡΚΟΣ
 ἑκπαιδευτικὸς τῆς Προνοίας